

GRAMMLEIKIN

Nøkur fá sita á øllum, og tað vilja tey gjarna halda fram við, men grammleikin má steðga, sigur Poul Michelsen, vinnulívsmaður og formaður fyri Framsókn. Hetta er ikki marknaðargrunndaður búskapur, hetta er planbúskapur, sigur hann

Marjun Dalsgaard

Fyri fáum døgum síðani kundi Poul Michelsen hátíðarhalda 40 ár í vinnuni við sínu heilsølu PM Heilsøla. Tá fyrrverandi flokksfelagi hansara, Jógvan við Keldu, í vikuskiftissosialinum skrivaði, at alt fleiri føroyingar bara vilja hava og hava og tískil fara at kvørkra vinnuna, og at Føroyar fara at verða sæddar sum ein vinnu-óvinarligt land, kundi Poul Michelsen ikki verið minni samdur.

– Fólkaflokkurin ynskir at byggja fiskivinnuna á planbúskap, har fáir aktørar sleppa fram at tilfeinginum. Hetta er ikki marknaðargrunndað vinna, sum byggir á eina liberala hugsjón. Tvørturímóti byggir marknaðargrunndað vinna á atkomiligheit: at tað er lætt hjá nýggjum vinnulívsfólkum at sleppa upp í part, á prís: at tað er virðisøkingin, sum ger av, hvør klárar seg, og at tað er gott fyri samfelagsbúskapin sum heild. Núverandi skipan er ikki góð fyri samfelagið og skapar ikki virðisøking, sigur Poul Mikkelsen løgtingsmaður fyri Framsókn.

– Fólkaflokkurin vil heldur tilluta fyra aktørum alt tilfeingið og nokta øðrum at sleppa frammat. Hetta skilji eg ikki, sigur Poul Michelsen. Hann heldur, at vinnan skal gjalda fyri tilfeingið, men gjaldið skal ikki vera grundað á, at landskassin manglar pengar.

Marknaðargrunndað gjald

– Vinnan skal gjalda eitt marknaðargrunndað gjald, ikki tí at landskassin manglar pengar, men tí at tað er best fyri vinnuna, at hon er tengd á marknaðinum, sigur Poul Michelsen.

Tað er av týðningi fyri kappingarførið hjá vinnuni,

– Fólkaflokkurin ynskir at byggja fiskivinnuna á planbúskap, har fáir aktørar sleppa fram at tilfeinginum

Myndir: Álvur Haraldsen

at hon er tengd at marknaðinum.

– Eitt gjald, sum verður ásett politiskt, kann vera rætt, men hetta hevur ongan týðning, um tað ikki er tengt at, hvat vinnan kann forvinna. Tað, sum vinnan skal gjalda, skal verða tengt at, hvat vinnan kann forvinna og ikki, hvat samfelagið hevur brúk fyri. Hvør ið sleppur fram at skal verða avgjört av, hvør megnar at skapa størst virðisøking av vøruni, sigur Poul Michelsen.

Fyri at tryggja, at tað er marknaðargrunndað gjald, sum vinnan skal gjalda, eigur tað at verða ásett við hjálp av eini uppboðssølu ella eini tilfeingisrentu, heldur hann. Ein tilfeingisrenta er tað yvirnormala virði, sum verður í yvirskotið, tá ein fyrirtøka hevur einkarrætt.

Uppboðssøla riggar ikki

Poul Michelsen heldur ikki, at tað er gjørligt at gera eina uppboðssølu í Føroyum, har bert føroyingar keypa, tí tað eru bara fyra aktørar, sum hava pengar.

– Tað er so øgiliga langt niður til hinar frá hesum fyra, tí teir hava fingið mill-

um 1,5 til 2 milliardir frá landinum. Tí er tað ikki gjørligt hjá øðrum at bjóða javnbjóðis á eini uppboðssølu. Teir kunnu bara avtala sína millum, hvat teir vilja gjalda. So-statt fært tú ikki ein marknaðargrunndaðan prís, sigur Poul Michelsen.

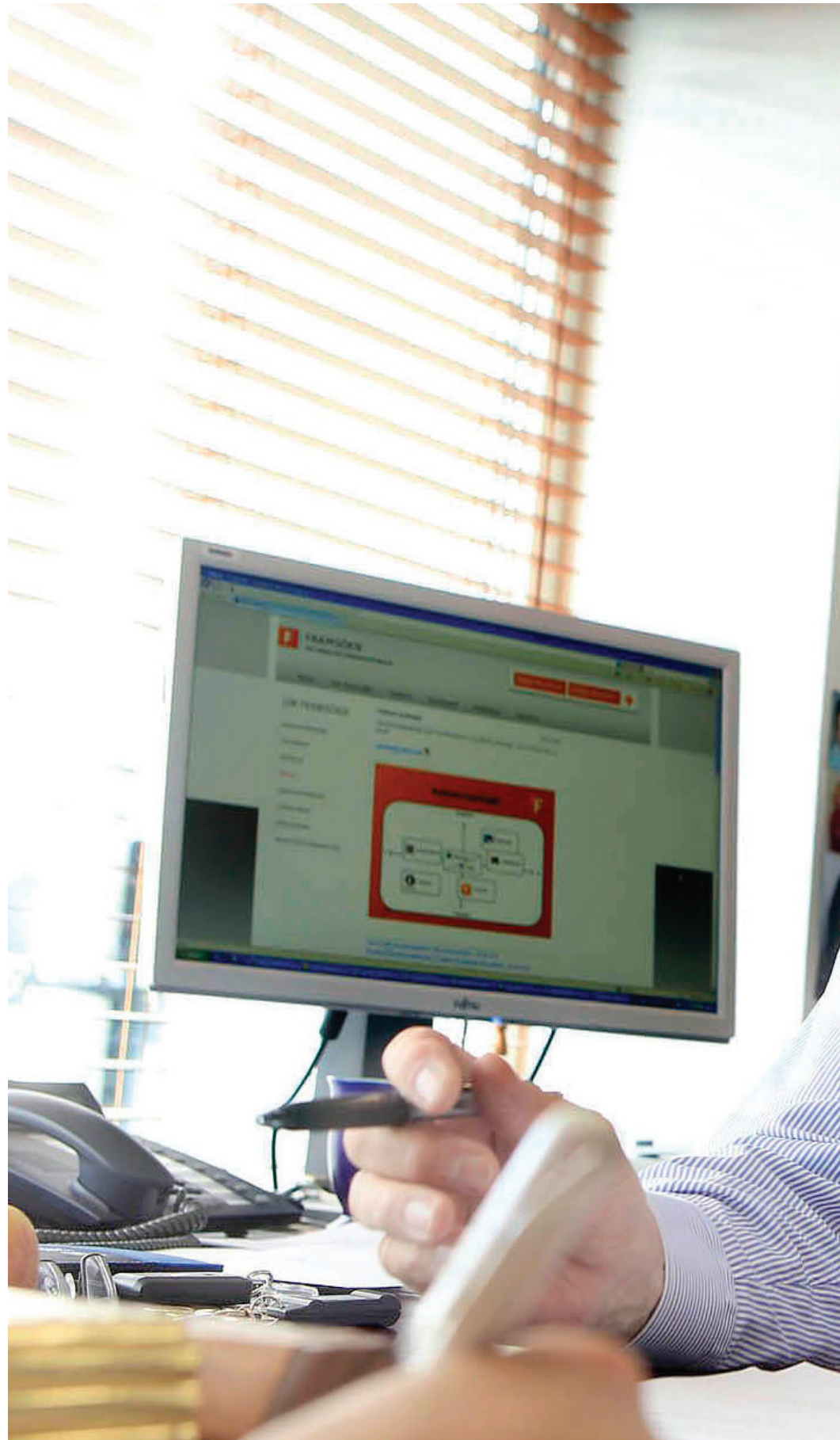
Hann heldur, at ein onnur loysn kundi verið eitt gjald, sum var sett javnan útfrá marknaðarprísinum.

Tað er av týðningi, at ein nýskipan loyvur nógvum frammat.

– Tað skal tað vera so lætt sum gjørligt hjá so nógvum sum gjørligt at sleppa frammat, tí so eru fleiri um at skapa virðisøking, og tað er gott fyri samfelagið. Tað sigur seg sjálvt. Men í dag er tað soleiðis, at sjálvt um tað eru nakrir, sum gjarna vilja royna, so sleppa teir ikki frammat, tí teir hava ikki fiskiloyvi. Tað haldi eg er øgiliga keðiligt, tí eg ivist ikki eina løtu í, at vit eiga nógvar góðar menn, sum gjarna vilja royna seg, sigur Poul Michelsen.

Hann bleiv kløkkur, tá hann hoyrði Bárð Nielsen, formann í fíggjarnevndini siga, at landskassin skuldi hava ein rímuligan pening fyri tilfeingið, men vinnan skuldi hava trygg kor, og tískil eigur at fáa veiðiloyvir yvir fleiri ár.

– Eg hugsaði, at nú ætlar Sambandsflokkurin at gera ein semju við Fólkaflokkinn, og so verður tað, sum fiskimálaráðharrin, Jacob Vesterggard, hevur sagt, at vit hava nakrar fáar sterkar reiðarar, sum hava so nógvar pengar, at teir kunnu standa ímóti øllum. Tað besta fyri vinnuna er, at tú hevur nógvar smærri, tí so fiska teir minni hvør, men skapa størri virðisøking hvør sær við tí, sum teir fiska, sigur Poul Michelsen.

Virðisøking heldur enn mongd

– Hyggur tú eftir Noreg til dømis, so ber tað til at forrenta eitt skip við at fiska 10.000 tons. Her snýr tað seg um at virðisøkja tað, sum verður fiskað. Til dømis at leggja seg eftir ávísam marknaðum ella góðska vørna. Málið er at fáa ein

góðan prís fyri tað, sum tú hevur, sigur Poul Michelsen.

Soleiðis er ikki í Føroyum. Føroyska skipanin, har tilfeingið verður latið til nakrar fáar reiðarar leggur upp til, at teir fiska so nógv sum gjørligt.

– Sostatt snýr tað seg um mongd og ikki góðsku. Her skalt tú fiska 40.000 tons,

fyri at at skipið skal forrenta. Pengarnir verða forvunnir við at handla kvoturnar ímillum sín og tað er als ikki meiningin við fiskivinnuni, sigur Poul Michelsen og leggur aftrat:

– Hetta hevur longur oyðilagt botnfiskafлотan, og fer eisini at oyðileggja restina av flotanum, um hetta heldur